

1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

· 1.1 Produktidentifikator

· **Handelsnavn:** *ABS-M30i Model*

· **1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **Bruk av stoffet/ tilberedning** Filament for Stratasys® Inc. FDM™ modeller

· **1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**

· **Produsent/leverandør:**

Stratasys, Inc.
7665 Commerce Way
Eden Prairie, MN 55344
USA

Tel +1 952 937 3000
Fax +1 952 937 0070

For information in Europe contact:

C.S.B. GmbH
Düsseldorfer Straße 113
D-47809 Krefeld
Germany

Tel.: +49-2151-6520860
Fax: +49-2151-6520869
E-Mail: info@csb-online.de

· **E-postadresse for den kompetente personen, som er ansvarlig for sikkerhetsdatabladet** sdb@csb-online.de

· **Avdeling for nærmere informasjon:** Avdeling produktsikkerhet

· **1.4 Nødnummer:** Se ovenfor eller neste giftinformasjonssentrale

2: Viktigste faremomenter

· **2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding**

· **Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**

Produktet er ikke klassifisert i henhold til CLP-forordningen.

· **Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC bortfaller**

· **Klassifiseringssystem:**

Produktet må ikke merkes ifølge beregningsprosedyren fastlagt i "EFs almenne direktiv for klassifisering av tilberedninger" - siste gyldige versjon.

· **2.2 Etikettelementer**

· **Merking i.h.t. E0S-direktiver:**

Produktet er ikke merkningspliktig på bakgrunn av beregningsmetoden iflg. "EF's generelle klassifiseringsretningslinje for tilberedninger" i siste gyldige utgave.

De sikkerhetstiltak som er vanlige i omgang med kjemikalier skal overholdes.

· **Ytterligere informasjon:** bortfaller

· **2.3 Andre farer**

· **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**

· **PBT:** Ikke brukbar.

· **vPvB:** Ikke brukbar.

3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

· **3.2 Kjemisk karakterisering: Blandinger**

· **Beskrivelse:** Polymer

· **Farlige innholdsstoffer:** bortfaller

· **Andre ingredienser:** Termoplastisk akrylkopolymer

NO

(fortsatt på side 2)

Handelsnavn: ABS-M30i Model

(fortsatt fra side 1)

4: Førstehjelpstiltak

- **4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak**
- **Generelle informasjonjer:** Klær som er tilsølt med produktet må fjernes.
- **etter innånding:**
Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.
Etter innånding av nedbryningsprodukter bringes den skadde til frisk luft og holdes i ro. Tilkall legehjelp.
- **etter hudkontakt:**
Vask godt med vann og sepe.
Ved fortsatt hudirritasjon tilkalles lege.
Etter kontakt med det smeltede produktet må det avkjøles hurtig med kaldt vann.
Stivnet produkt må ikke trekkes av huden.
Tilkall lege straks.
- **etter øyekontakt:**
Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann. Ved fortsatt besvær tilkall lege.
Fjern evt. kontaktlinser såfremt dette er lett mulig. Fortsett skyllingen.
- **etter svelging:**
Skyll munnen og drikk rikelig med vann.
IKKE få pasienten til å kaste opp.
Ved fortsatt besvær må lege konsulteres.
- **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Sløkkemiddel**
- **Egnede slukningsmidler:**
Vann i spredt stråle
Skum
- **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:**
Vann i full stråle.
Kulldioksyd
Slukningspulver
ABC-pulver
Lack of cooling capacity may permit re-ignition.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**
Ved oppheting og i tilfelle av brann er dannelse av giftige gasser mulig.
Irriterende gasser/damper
Under brann kan det frisettes:
Smoke
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Kullvannstoffer
Cyanvannstoff (HCN)
Under visse brannvilkår kan spor av andre giftige stoffer ikke utelukkes.
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
- **Spesielt verneutstyr:** Bær åndedrettsbeskyttelse egnet for omgivelsesluften.
- **Ytterligere informasjonjer** Beholdere bør fjernes fra fareområde hvis det er möjligt uten risiko.

6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**
Unngå støvdannelse.
Unngå innånding av støv

(fortsatt på side 3)

-NO-

Handelsnavn: ABS-M30i Model

(fortsatt fra side 2)

- Bruk av åpen ild forbudt.*
- Unngå berøring med øynene.*
- Fare for å skli på grunn av utløpt/utsølt produkt.*
- **6.2 Miljøverntiltak:** *La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.*
- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**
 - La stivne, ta opp mekanisk.*
 - Oppsamlet materiale bortskaffes forskriftsmessig.*
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**
 - Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.*
 - Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.*
 - Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.*

7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
 - Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.*
 - Unngå støvdannelse.*
 - Oppstående støv/røk må ikke innåndes.*
 - Støvdannelse som ikke kan unngås, må tas opp regelmessig.*
 - Unngå kontakt med huden og øynene*
 - Grenseverdier for arbeidsplass må overholdes.*
 - Unngå kontakt med det hete produktet.*
- **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:**
 - Gjør tiltak mot elektrostatisk oppladning.*
 - Bruk av åpen ild forbudt - røyking forbudt.*
 - Beskytt mot varme.*
 - Tilsetning av finstøv kan, hvis luft er til stede, føre til støveksplisjonsfare.*
- **7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**
 - **Lagring:**
 - **Krav til lagerrom og beholdere:** *Myndighetenes forskrifter for vannvern skal overholdes.*
 - **Informasjoner om felles lagring:** *ikke nødvendig*
 - **Ytterligere informasjoner om lagervilkårene:** *Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede beholdere.*
 - **7.3 Spesiell sluttbruk** *Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.*

8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

- **Ytterligere informasjoner om utforming av tekniske anlegg:** *Ingen ytterligere informasjoner, se punkt 7.*
- **8.1 Kontrollparametere**
 - **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**
 - Følg alle arbeidsplass grenser for støv.*
 - **Ytterligere informasjoner:** *Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.*
- **8.2 Begrensning og kontroll av eksponering**
 - **Personlig verneutstyr:**
 - **Generelle verne- og hygienetiltak:**
 - Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og fôrstoffer.*
 - Ikke spis, drikk, røyk eller snus inn under arbeidet.*
 - Støv/røyk/tåke må ikke innåndes.*
 - Unngå berøring med øyne og hud.*
 - Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.*
 - **Åndedrettsvern:** *Ved sikker overholdning av arbeidsplassgrenseverdier ingen særlige tiltak nødvendig.*
 - **Håndvern:**
 - Beskyttelseshansker mot kjemikalier er ikke nødvendig.*
 - Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelseshansker.*

(fortsatt på side 4)

NO

Handelsnavn: ABS-M30i Model

(fortsatt fra side 3)

- **Øyevern:** Vernebrille
- **Kroppsvern:** Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelsesdrakt.

9: Fysiske og kjemiske egenskaper

· 9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

· alminnelige opplysninger

· Utseende:

· Form:	fast
· Farge:	forskjellig, alt etter farging
· Lukt:	svak
· Lukterskel:	ikke bestemt

· **pH-verdi:** ikke anvendelig

· Tilstandsendring

· Smeltepunkt/smelteområde:	ikke anvendelig
· Kokepunkt/kokeområde:	ikke anvendelig

· **Flammepunkt:** ikke bestemt

· **Antennelighet (fast, gassformet):** combustible

· **Antennelsestemperatur:** ikke bestemt

· **Spaltningstemperatur:** ikke bestemt

· **Selvantennelighet:** Produktet er ikke selvantennelig.

· **Eksplisjonsfare:** Tilsetning av finstøv kan, hvis luft er til stede, føre til støveksplisjonsfare.

· Eksplisjonsgrenser:

· nedre:	ikke bestemt
· øvre	ikke bestemt

· **brannfremmende egenskaper** ikke anvendelig

· **Damptrykk:** ubetydelig

· Tetthet:	> 1 g/cm ³
· relativt tetthet ved 20 °C	> 1 (H ₂ O = 1)
· damptetthet	ikke bestemt
· fordampningshastighet	ubetydelig

· Løslighet i / blandbarhet med

· **Vann:** uløslig

· **Fordelingskoeffisient (n-oktanol/vann):** ikke bestemt

· Viskositet:

· dynamisk:	ikke anvendelig
· kinematisk:	ikke anvendelig

· **9.2 Annen informasjon** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

10: Stabilitet og reaktivitet

· **10.1 Reaktivitet** see 10.3

· **10.2 Kjemisk stabilitet**

· **Termisk spaltning / vilkår som må unngås:**

Ingen spaltning ved formålsriktig lagring og håndtering.

Unngå støt, gnidning, varme, gnister, elektrostatisk oppladning.

(fortsatt på side 5)

NO

Handelsnavn: ABS-M30i Model

(fortsatt fra side 4)

- **10.3 Mulighet for farlige reaksjoner**
Tilsetning av finstøv kan, hvis luft er til stede, føre til støvekspløsjonsfare.
- **10.4 Forhold som bør unngås** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.5 Inkompatible materialer:** Sterke oksydasjonsmidler
- **10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:**
Irriterende gasser/damper
Giftige gasser/damper
Røyk
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Kullvannstoffer
Cyanvannstoff (blåsyre)
Styrol
Aldehyder
Fenol
Akrylnitril
Kvelstoffoksyder (NO_x)

11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
- **Akutt toksisitet:**
- **Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:**
estimert

Oral	LD50	> 5000 mg/kg (rotte)
Dermal	LD50	> 2000 mg/kg (kanin)

- **Primær irritasjonsvirkning:**
- **på huden:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **på øyet:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **Sensibilisering:** Ingen sensibiliserende virkning kjent
- **Subakutt til kronisk toksisitet:** ikke bestemt
- **Ytterligere toksikologiske henvisninger:**
Ved sakkyndig omgang og formålsrettet bruk har produktet, etter våre erfaringer og etter de informasjonen som foreligger hos oss, ingen helseskadelige virkninger.
- **Informasjon om følgende grupper med potensielle virkninger:**
- **CMR-virkninger (kreftfremkallende virkninger, arvestoffskadelige og reproduksjonsskadelige virkninger)**
Ifølge nåværende kunnskap ingen CMR-effekter kjent.

12: Miljøopplysninger

- **12.1 Giftighet**
- **Akvatisk toksisitet:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Ytterligere økologiske informasjon:**
- **Generelle informasjon:** WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann
- **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.
- **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

NO

(fortsatt på side 6)

Handelsnavn: ABS-M30i Model

(fortsatt fra side 5)

13: Fjerning av kjemikalieavfall

- **13.1 Metoder for avfallsbehandling**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.
- **Europeiske avfallslisten**
Innordningen til avfallskodenumrer i henhold til EAK må skje avhengig av bransjen og prosessen.
- **Ikke rengjort emballasje**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

14: Opplysninger om transport

· 14.1 UN-nummer:
· ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse
· ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.3 transport fareklasser
· ADR, IMDG, IATA
· klasse	bortfaller
· 14.4 Emballasjegruppe:
· ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.5 Miljøfarer:	Ikke brukbar.
· 14.6 Særskilte forholdsregler for bruker	Ikke brukbar.
· 14.7 Transport i bulk iht. annek II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden	Ikke brukbar.
· Transport/ytterligere informasjoner:	Ikke farlig gods iflg. ovenstående forordninger
· UN "Model Regulation":	-

15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.1 Helse-, sikkerhets- og miljøforskrifter/lovgivning som gjelder spesielt for stoffet eller stoffblandingen**
- **Nasjonale forskrifter:**
- **Forordning om uhell:** Direktiv 96/82/EF finner ingen anvendelse.
- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på vårt kjennskap i dag. De utgjør dog ingen forsikring om produkttegenskaper og er ikke grunnlag for noe kontraktmessig rettsforhold.

· Avdeling som utsteder datablad:

C.S.B. GmbH
Düsseldorfer Str. 113
47809 Krefeld / Germany

Phone: +49 - 2151 - 652086-0
Fax: +49 - 2151 - 652086-9

· Forkortelser og akronymer:

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
IATA: International Air Transport Association
GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals

(fortsatt på side 7)

NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 07.03.2013

revidert den: 07.03.2013

Handelsnavn: ABS-M30i Model

LC50: Lethal concentration, 50 percent
LD50: Lethal dose, 50 percent

(fortsatt fra side 6)

NO